

Geachte leden van het vennenplatform,

Deze maand kregen wij via-via bericht dat de visie van DLG gereed en gepubliceerd zou zijn. Dat bleek inderdaad het geval. Wij hebben de visie bestudeerd en hebben hier de volgende opmerkingen bij.

1. Procedureel

Er was toegezegd dat het platform feedback op de visie kon geven voordat hij publiek zou worden. Wij zijn teleurgesteld dat dat niet is gebeurd. Wat is nu de status van dit schrijven. Kan de visie of de conclusie (de spelregels en de ruimtelijke uitwerking) nog worden aangepast? Met andere woorden, leent de input voor communicatie etc, zoals de visie is gekwalificeerd, zich nog voor inspraak of heeft deze een "richtinggevend karakter" ?

2. Fasering onverstandig

We blijven benadrukken dat de fasering zoals die lijkt vast te liggen (omvorming in 3-4 jaar, steeds een stuk van het gebied nemen en dat in een ruk voor 100% omvormen) negatief voor de natuurwaarden is en alleen voortkomt uit de artificiele/budgettaire deadline van 2014. Wij zijn van mening dat met de 3-4x 100% fasering in het project behoorlijke risico's worden gelopen die onnodig zijn. Een fasering waarin nu 40 hectare wordt omgevormd en na 5 jaar monitoring eventueel nog meer lijkt veel verstandiger. Deze opvatting wordt breed gedeeld. De overheid lijkt hier door zijn eigen regeltjes risico's te aanvaarden die onverstandig zijn vanuit de materie waar het om gaat. Daarbij geldt dat wij vanuit het recreatieve oogpunt ook zo min mogelijk boskap willen, waarbij de doelstellingen tav natuurwaarden wel gehaald moeten kunnen worden (vernatting/populaties)

3. Niet zoeken naar boscompensatie is een gemiste kans

Het is een gemiste kans dat DLG niet expliciet de opdracht heeft gekregen boscompensatie te onderzoeken nabij het gebied en hoe dat zo goed mogelijk visueel en cultuurhistorisch in te passen zou zijn. Zeker ook gezien de kans dit met de EHS te integreren. De kaartjes uit 1850 en 1920 laten zien dat er een uitbreiding van broekbos landschap tussen heikant en de snelweg A73 (Heidse broek) met verdere noordelijke verbinding richting vogelenzang of meer de polder in richting Heumen historisch gezien herstel van het oude landschap betekent. Accent bij een gedeeltelijke of gehele boscompensatie moet liggen op loofhout in de structuur van een broekbos. Als compensatie voor de grootschalige boskap is zo ook tegelijkertijd realisatie mogelijk van doelen als opvangmogelijkheden voor fijnstof, CO2 doelstellingen, geluidsreductie voor Dukenburg/ inwoners vennen tav A73, en recreatief willen we de boservaring versterken/behouden in dit gebied. Daarbij zou broekbos invulling de EHS invullen/versterken op deze plek. Dat juist vanuit de helicopterview vanuit de provincie deze win-win situaties niet worden gespot en uitgenut wanneer dat kan vinden we een tot nu toe gemiste kans.

Het aanleggen van nieuw broekbos onderbreekt wel enige zichtlijnen, maar wij zien dat niet als een groot bezwaar. De zichtlijnen die zijn ontstaan in de 20-ste eeuw in dit stuk landschap (Heidse polder tussen vennen en A73) hebben dan wellicht wel enige waarde, maar gezien het zicht op de A73 via deze zichtlijnen en de verwachting dat er in de toekomst aan de noordzijde van de A73 gebouwd gaat worden (de bestemmingsplannen zijn al aangepast) moet deze waarde niet overdreven worden. Wanneer je de in de 20ste eeuw ontstane situatie in dit gebied als waardevol kenmerkt, kun je dat ook wel zeggen van de beplanting met dennen in het vennengebied: geen sterke argumentatie. De in de 20^e eeuw ontstane situatie in het gebied kun je hooguit als historisch

aanduiden, net zoals die in de vennen. De aanplant met in hoofdzaak naaldhout had zeker geen esthetische achtergrond, doch was bedoeld om het gebied, naast alle andere ingrepen droger te maken. Bijkomend argument kan misschien zijn geweest het grenenhout in te zetten voor de mijnbouw.

Overigens zijn er legio mogelijkheden om de zichtlijnen naar de stuwwal vanuit een nieuw uitkijkpunt te creëren voor de wandelaar aan de noordkant van het vennengebied noordwest van het Langven: de stuwwal is daar mooi te zien, mits er ruimte wordt gemaakt voor een doorkijk (of met andere middelen het zicht op de verte wordt getoond, bijvoorbeeld met een uitkijktoren).

Zichtlijn op de A73: wel ruimte, maar weinig kwaliteit

4. Vennen landschap geen open heide

In de visie door DLG wordt gesproken over het belang van het neerzetten van de vennen als een eenheid. Vervolgens lijkt de sprong te worden gemaakt naar de visie dat het landschap dan maar een grote doorkijk moet worden. Wij betreuren die redenering en vinden hem ook niet erg sterk. Op bladzijde 18 (laatste kopje) wordt dit zelfs zo sterk doorgevoerd dat het doel van het project zou zijn “omvormen van bos (massa) naar openheid (hei)”. Dit suggereert dat openheid het doel is. Vervolgens komt dit terug op bladzijde 29 bij de spelregels onder “zo veel mogelijk aaneengesloten gebied omvormen”. Recreatie komt na dit principe en zoeken naar boscompensatie of nieuwe natuur staat helemaal niet bij de spelregels.

Het doel van de omvorming is tegengaan van verdroging, en andere natuurwaarden. Het streven

naar de grote stille heide, zoals we die in het Drentse en Veluwe landschap tegenkomen ervaren wij als sterk negatief en bovendien een konijn uit de hoed in dit al lange proces. De doelen die naar burgers zijn gepresenteerd in dit project blijken erg flexibel te zijn in meerdere opzichten: wanneer er weer een nieuwe overheidsinstantie bij komt of het project in een volgende fase beland worden ze rustig geherformuleerd. De verwachting gewekt in de voorgaande fasen van het project, in plannen, in het vorige plan in het proces was er sprake van een bosrand langs de A73, wordt zo teniet gedaan.

Wij willen in het omgevormde gebied een landschap met grotere en kleinere vennen met een zo'n oligotroof mogelijk karakter, met duidelijk zichtbare stuifzandduinen met een eigen karakter en historische naamsaanduidingen, met afwisselende plekken met goed onderhouden struikheide en op vochtige plaatsen de dopheide, met kenmerkende boomgroepen/groepjes van berk en eik, met behoud van historische elementen in het landschap en karakteristieke bomen, met behoud van historische houtsingels. Dat is landschap dat iedereen zal bekoren en een parel zal vormen in de wijde omgeving. Hier zal flora en fauna zich optimaal kunnen handhaven en ontwikkelen. Geen streven naar de grote stille heide, zoals we die in het Drentse en Veluwe landschap tegenkomen

Op zondagen lopen er honderden mensen tegelijk door de vennen: het is geen 1900 meer. Een te open heide landschap zal het gevoel van "natuurbeleving" sterk verstoren en het gevoel van "we lopen in een koopgoot" versterken (je ziet vooral mensen lopen). Aangezien een open heide vanuit de ecologisch gerichte hoofddoelstellingen niet nodig is zijn wij tegen het uitgangspunt van openheid. Het veroorzaakt bovendien ook nog eens problemen met de St Walrickweg (zie punt 6).

5. Weghalen van paden.

In figuur 32a/b lijkt er een pad te verdwijnen tussen het Meeuwenven en Botersnijder zuid¹. Het pad tussen Meeuwenven en Botersnijder zuid, dat via het historische berkenlaantje tussen beide vennen doorloopt moet ten koste van alles behouden blijven (foto onder). Dit is juist een van de mooiste plekjes van het gehele gebied, dat in al die jaren dat dit wordt gebruikt geen probleem heeft gevormd. Dit pad maakt deel uit van rondleidingen en biedt sporters bovendien de mogelijkheid door dat deel een ronde te maken (wat door veel sporters wordt benut). Bovendien lijkt het mixen van het geeutrofeerde water van het Meeuwenven met Botersnijder zuid geen verstandige aanpak.

Het bedoelde historische pad

6. Autoverkeer en overlast St Walrick weg

Voorgesteld wordt een zichtdijk aan te leggen langs de St Walrickweg. Daarvoor moet de helft van de bomenlaan sneuvelen. Het sneuvelen van deze historische bomenlaan is voor ons totaal onbespreekbaar.

---

¹In de recreatieve visie SBB (bijlage 6) lijkt dit pad te blijven maar verdwijnt er een pad precies ten noorden hiervan.

St Walrickweg: historische laan

Wanneer het dijkje geen geluidsbarrière is zien we er het nut niet van. Wij opteren voor het laten staan van een meter vegetatie om koplampen en auto's te maskeren waar dat nodig is. Een doorkijk hier en daar is natuurlijk wel mooi.

Auto's zijn storend als je ze ziet en ze hoort en vooral als dat indringend of opvallend is. Erg storend zijn flitsende koplampen bij een bocht, maar ook wanneer het verkeer erg zichtbaar of luid is. Wij opteren daarom voor begroeiing rondom de scherpe bocht halverwege de St Walricksweg aan zijde van het langven/ Heumen. Dat neemt het koplamp probleem weg. Daar waar er aan beide zijden van de weg openheid is in het landschap kan doorkijk mooi zijn. Om de storendheid van verkeer te verminderen (want door de openheid zie je de auto's wel meer) zou een vermindering van geluid helpen. Het beste kan dat door de snelheid te beperken.

Wij betreuren het dat de stuurgroep, waar toch ook de gemeenten in zitten, ten aanzien van de geluidsoverlast niet iets meer lef tonen en de regie nemen. Het gebruik van geluidswallen is natuurlijk geen optie in dit gebied en een dunne strook bomen of begroeiing helpt niet tegen geluidsoverlast (ook een laag dijkje niet). Maar de beperking van de snelheid van auto's is wel erg effectief. Het moet toch mogelijk zijn met behulp van bijvoorbeeld camera's een effectieve beperking van de snelheid af te dwingen. Ook de flauwe verkeersdrempels die de gemeente Heumen langs het Maas-Waal kanaal heeft gelegd zijn een optie. Waar een wil is is een weg.

Conclusies

Wij ervaren deze gepresenteerde visie voorlopig niet positief. In de visie blijkt weinig buigzaamheid naar belangen buiten de overheid (bewoners/recreanten). Daar waar eerst mogelijkheden leken te bestaan worden deze nu weer onmogelijk gemaakt, gebaseerd op een woud van vaag gebaseerde spelregels waar schijnbaar willekeurig uit geput kan worden. Jammer dat er niet bij het ontstaan van de visie communicatie is gevoerd zoals wel was toegezegd.

Wij hopen in verdere gesprekken te horen of er nog ruimte is voor werkelijke afstemming van belangen. Het is ons niet duidelijk in hoeverre het door ons gezochte landschap in deze visie nu weg is gedefinieerd.

Hoogachtend

Zevensprong/ werkgroep Groen en Cultuurhistorie
Namens deze

Jacqueline Veltmeijer
Theo Merkus
Hans-Cees Spiel